

عنوان مقاله:

ویژگی نخستین «پارک» تهران : پارک امین الدوله

محل انتشار:

ماهنامه باغ نظر، دوره 10، شماره 25 (سال: 1392)

تعداد صفحات اصل مقاله: 14

نویسندگان:

ابوذر مجلسی کوپایی - پژوهشگر دکتری پژوهش هنر دانشگاه تربیت مدرس ،

مجتبی انصاری - دکتری معماری ، دانشیار دانشکده هنر و معماری ، دانشگاه تربیت مدرس

محمدرضا بمانیان - دکتری معماری ، دانشیار دانشکده هنر و معماری ، دانشگاه تربیت مدرس

فرهاد فخارتهرانی - دکتری عمران مرمت ، دانشیار دانشکده هنر و معماری ، دانشگاه شهید بهشتی

خلاصه مقاله:

اگرچه ایجاد فضاهای سبز عمومی در ایران ، قدمتی به عمق تاریخ فرهنگ این سرزمین دارد و اوج نمایش آن ، در چهارباغ اصفهان صفوی پدیدار می شود ؛ اما واژه «پارک» نخستین بار در دوره قاجار و در عصر ناصرالدین شاه به دایره واژگان شهرنشینی ایران وارد شد . عصر ناصری ، از مؤثرترین ادوار شکل گیری حیات مدنی نوین در ایران است . ارتباطات گسترده با غرب ، دنیای بکر و سنتی ایرانی را دستخوش تحولاتی شگرف کرد ؛ از جمله این تغییرات در معماری و شهرسازی رخ داد که شاخصه اصلی آن تمایل به الگوبرداری از سبک فرنگی بود. در این دوره ، فضاهای نوینی در شهر پدید آمد که از همان زمان در مدارک ، اسناد و نقشه ها «پارک» نامیده شدند؛ از «پارک امین الدوله» در اسناد مختلف ، به عنوان اولین پارک تهران یاد شده است. فرضیه این نوشتار آن است که اولین بار ، در تهران قاجاری ، «پارک» هایی ساخته شد که دارای عملکرد ، مالکیت و مفهوم متفاوت ، هم با باغ های آن دوره و هم با پارک های عمومی امروزی است. این مقاله ، در پی بررسی سیر تحول معنایی این واژه ، در فرهنگ شهری ایران نیست ، بلکه هدف ، بیان ویژگی های پارک امین الدوله به عنوان اولین پارک ایرانی است - که دارای سبک طراحی متمایل به الگوهای فرنگی و متفاوت با باغ های ایرانی بوده - و طرح این پارک مؤثر بر طراحی پارک های بعدی ایران است. بنابراین روند و شرایط شکل گیری این پارک مورد بررسی قرار می گیرد و از این رهگذر ، به چرایی «پارک» نامیده شده آن پی برده می شود ؛ برای نیل به این هدف ، ابتدا با استفاده از روش تاریخی - توصیفی ، گوشه ای از تغییر شتابزده در فرهنگ دوره قاجاری ، خصوصاً در حوزه معماری و شهرسازی ، در تعامل با غرب بررسی شده و سپس این پارک به وسیله اسناد و مدارک ، بازنمایی شده و مورد تحلیل قرار می گیرد. نتایج این تحقیق نشان می دهد نخستین پارک تهران ، دارای تفاوت هایی با اصالت باغ ایرانی بوده که موجب متفاوت نامیده شدن این فضاها ، از همان زمان قاجار شده است ؛ پارک قاجاری ، مانند بسیاری از اجزای دیگر معماری و شهرسازی دوره قاجار ، دارای خصوصیات التقاطی بوده و مفهومی میانی و برآمده از پارک فرنگی و باغ ایرانی است.

کلمات کلیدی:

تهران ، دوره قاجار ، پارک ، باغ ایرانی ، «پارک امین الدوله»

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/302268>

